

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.05.166	תת-פרק: זכויות נחקרים	פרק: חקירות	
שם נוהל: הגבלת משך החקירה נגד חשוד			תאריך פרסום: 17/11/2020
			תאריך תחילה: 01/07/2020
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

1. כללי

א. ביום 1.1.2019 אושר במליאת הכנסת תיקון מס' 87 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק ההתיישנות"), המשנה את ההסדרים הקבועים בסעיף 9 לעניין התיישנות עבירות ועונשים. תיקון החקיקה נכנס לתוקף ביום 10.10.2019.

ב. חוק ההתיישנות קובע כי יש לקצוב תקופות מרביות למשך הליכי חקירה ולטיפול בתיק עד להגשת כתב אישום. ככל שבוצעה חריגה מהתקופות שנקבעו בנוהל זה, לא ניתן יהיה להגיש כתב אישום בתיק, אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה.

ג. הימשכות הליכי חקירה מגלמת פגיעה בכמה אינטרסים מוגנים וזכויות בהליך הפלילי: ראשית, נפגעת ציפייתו של החשוד למיצוי מהיר של ההליכים נגדו. שנית, ככל שהחקירה נמשכת, גדל הקושי להביא ראיות מלאות ומהימנות (הן ראיות תביעה והן ראיות הגנה), ויש בכך כדי להכביד על ניהול ההליכים המשפטיים. שלישית, הימשכות ההליכים עלולה גם לרפות את ידיו של נפגע העבירה, אשר מסר תלונה או הודעה וממתין להתקדמות ההליכים ולמסירת עדותו במשפט. רביעית, הימשכות הליכי החקירה עלולה לפגוע באמון הציבור במשטרת-ישראל.

ד. מבחינה משפטית, הימשכות הליכי חקירה עשויה להקים טענת שיהוי, שנגזרת מדוקטרינת "ההגנה מן הצדק". תוצאתה של קבלת טענה זו עלולה להיות זיכוי בהליך המשפטי, ביטול כתב-אישום או הפחתה ניכרת בעונש (במקרה של הרשעת הנאשם).

ה. על כן, ככלל, על החקירה, כמו גם על ההליכים המתנהלים טרם הפתיחה בחקירה - ובכלל זה בדיקה מקדימה (בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.2204) וחקירה סמויה - להתנהל ביעילות ומתוך מטרה לצמצם ככל האפשר את משכה, והכל מתוך מטרה למנוע פגיעה באינטרסים המוגנים ובזכויות שנמנו לעיל. במטרה לצמצם את הפגיעה ככל הניתן, מגביל נוהל זה את משך החקירה המירבי בתיקים פליליים, כאשר רק במקרים שיש לכך הצדקה, תמשיך החקירה מעבר למועדים שנקבעו בכפוף לאישור הפיקוד, כמפורט בנוהל זה.

2. הגבלת משך חקירה – פרקי הזמן

א. יובהר כי הנוהל ופרקי הזמן הקבועים בו יחולו רק על משך החקירה המשטרתית ועד להעברת התיק לתביעה להחלטה.

ב. יש לסיים חקירה פלילית בהקדם האפשרי כאשר משך זמן החקירה לא יעלה על תקופת הזמן, כמפורט להלן:

(1) בעבירה מסוג חטא - יש לסיים את החקירה בעניין החשוד בהקדם ולא יאוחר מתום שנה מיום חקירתו הראשונה באזהרה.

(2) בעבירה מסוג עוון - יש לסיים את החקירה בעניין החשוד בהקדם ולא יאוחר מתום שנתיים מיום חקירתו הראשונה באזהרה.

(3) בעבירה מסוג פשע שדינה מאסר עד שבע שנים - יש לסיים את החקירה בעניין החשוד בהקדם ולא יאוחר מתום שלוש שנים מיום חקירתו הראשונה באזהרה.

(4) בעבירה מסוג פשע חמור שדינה מאסר שבע שנים ומעלה ומתחת לעשרים שנה - יש לסיים את החקירה בעניין החשוד בהקדם ולא יאוחר מתום ארבע שנים מיום חקירתו הראשונה באזהרה.

(5) בעבירה מסוג פשע שדינה מאסר עשרים שנה ומעלה או מיתה ובעבירה על סעיף 301ב(א) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (המתה בנסיבות של אחריות מופחתת) – לא יוגבל משך החקירה עד תום תקופת ההתיישנות ובכפוף לתקופות כפי שנקבעו בחוק ההתיישנות.

ג. בתיקי חקירה בהם החשוד הינו קטין:

כאשר החשוד הוא קטין קובע סעיף 14 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, כי אין להעמידו לדין בעבירה שביצע בהיותו קטין, אם עברה שנה מיום ביצועה אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. לכן, על החקירה להסתיים בהקדם האפשרי, תוך מאמץ להימנע ככל הניתן מלהתקרב לתום תקופת השנה מיום ביצוע העבירה. מעבר לאמור, משך זמן החקירה לא יעלה על שישה חודשים מיום חקירתו הראשונה באזהרה, עיכובו או מעצרו על-ידי משטרת-ישראל, לפי המוקדם מביניהם.

3. תקופות אשר לא יובאו במניין משך החקירה:

א. במניין התקופות האמורות בסעיף 2 בנוהל זה לא יובאו בחשבון פרקי הזמן כמפורט להלן:

- (1) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל להשלים את החקירה בשל היותו של חשוד, מתלונן, נפגע עבירה או עד מרכזי מחוץ לישראל, או בשל כך שלא ניתן לאתרו;
- (2) פרק הזמן שממועד הוראה להשלמת חקירה ועד להעברת חומר החקירה בחזרה לתובע לאחר השלמת חקירה, ובלבד שלא יעלה על 6 חודשים. למען הסר ספק, יובהר כי במניין התקופה הקצובה כאן לביצוע השלמת החקירה לא יימנו פרקי הזמן בגין ה"אירועים המפסיקים" האחרים המנויים בסעיף זה.
- (3) פרק הזמן עד קבלת חוות דעת מגורמי חוץ או כל מסמך אחר, בלעדיהם לא ניתן להשלים את החקירה, כמו: המכון לרפואה משפטית, משרד העבודה וכדומה.
- (4) פרק הזמן ממועד סיום ביצוע פעולות החקירה בתיק בעניינו של חשוד קטין ועד קבלת חוות דעת משירות המבחן לנוער.
- (5) פרק הזמן שבו לא ניתן לחקור חשוד בשל חסינות הנתונה לו לפי כל דין;
- (6) פרק הזמן שבו מתקיימים הליכים משפטיים שנוקט בהם החשוד ושיש בהם כדי לעכב את החקירה;
- (7) פרק הזמן שבו לא ניתן לחקור חשוד או עד מרכזי בשל מצבו הרפואי או הנפשי אשר אינו מאפשר לקיים הליכי חקירה;
- (8) פרק הזמן עד לקבלת אישור שפיטה ממח"ש בעניין תלונה שהוגשה למח"ש על ביצוע עבירה הקשורה לאותה פרשה.
- (9) פרק הזמן שממועד הגשת ערר עד לקבלת החלטה בערר; עם זאת, יובהר כי דין השלמת חקירה במסגרת טיפול בערר כדין השלמת חקירה כמפורט לעיל בס"ק (2).
- (10) פרק הזמן שממועד הגשת בקשה לעזרה משפטית או לסיוע משפטי ממדינה אחרת לצורך החקירה, לפי חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998, או לפי דין אחר, עד לביצוע הבקשה או דחייתה בידי המדינה האחרת, ככל שיש בכך למנוע המשך החקירה או השלמתה.

ב. התקיימו הנסיבות כמפורט בסעיף א' שלעיל, יתעד אותן ק' החקירות בתיק החקירה, לרבות מועד תחילתן וסיומן. אין מניעה לתעדן רטרואקטיבית.

4. הארכת משך החקירה - התקופה הנוספת

א. הארכה ע"י ר' ענף חקירות מחוזי/ר' מפלג חקירות ביחידה ארצית/ק' אח"מ להב-

1) רענ"ח/ר' מפלג חקירות ביחידה ארצית או מי מטעמם שדרגתו לא תפחת מסגן ניצב, רשאי להאריך את משך החקירה לתקופה הנוספת אם מצא שיש הצדקה לכך, לדוגמה בשל סוג העבירה הנחקרת ונסיבות ביצועה, מורכבות התיק או היקף חומר החקירה שנאסף בו, ובתנאי שלא תעלה על התקופות, כמפורט להלן:

1) בעבירה מסוג עוון ובעבירה מסוג פשע שדינה עד שבע שנות מאסר (לא כולל) -
לא תעלה התקופה הנוספת על שנה.

2) בעבירה מסוג פשע שדינה שבע שנות מאסר ומעלה - לא תעלה התקופה הנוספת על שנתיים.

2) האריך רענ"ח מחוזי/ר' מפל"ג חקירות ביחידה ארצית או מי מטעמם את משך החקירה לתקופה נוספת, ינמק החלטתו ויציין ביומן החקירה שבתיק החקירה את תקופת ההארכה והמועד החדש לסיום החקירה.

3) סבר רענ"ח מחוזי/ר' מפלג חקירות ביחידה ארצית או מי מטעמם כי לא ניתן לסיים את החקירה עד תום תקופת ההארכה כפי שנקבעה על ידו בהתאם לסעיף 4א'2 שלעיל, ויש צורך בהארכה נוספת על מנת להגיע למיצוי חקירה, יעביר בקשה מנומקת להארכת משך החקירה לק' אח"מ מחוזי/ר' זרוע ביחידה ארצית. העברת הבקשה תתועד ביומן החקירה שבתיק החקירה.

ב. הארכה ע"י ק' אח"מ מחוזי/ר' זרוע ביחידה ארצית/ק' אח"מ להב -

1) ק' אח"מ מחוזי/ר' היחידה ביחידה ארצית או ר' זרוע חקירות/ק' אח"מ להב או מי מטעמם שדרגתו לא תפחת מניצב משנה, רשאי להאריך את משך החקירה בכל העבירות המפורטות בסעיף 1א4 שלעיל פעם אחת בלבד ולתקופה נוספת שלא תעלה על שנה, אם מצא שיש הצדקה לכך, לדוגמה בשל סוג העבירה הנחקרת ונסיבות ביצועה, מורכבות התיק או היקף חומר החקירה שנאסף בו.

2) האריך ק' אח"מ מחוזי/ר' היחידה ביחידה ארצית או ר' זרוע חקירות/ק' אח"מ להב או מי מטעמם את משך החקירה יציין את תקופת ההארכה והמועד החדש לסיום החקירה. ההחלטה תתועד ביומן החקירה שבתיק החקירה.

ג. הארכה בתיקי חקירה בהם החשוד הוא קטין -

1) ק' נוער מחוזי רשאי להאריך את משך החקירה בתיקי חקירה בהם החשוד הינו קטין לתקופה נוספת שלא תעלה על שלושה חודשים, אם מצא שיש הצדקה לכך, בין היתר בשל סוג העבירה הנחקרת ונסיבות ביצועה, מורכבות התיק או היקף חומר החקירה שנאסף בו, הליכים המתבצעים בשירות המבחן לנוער וחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה. האריך ק' נוער מחוזי את משך החקירה לתקופה נוספת, ינמק החלטתו

ויציין ביומן החקירה שבתיק החקירה את תקופת ההארכה והמועד החדש לסיום החקירה.

2) ק' אח"מ מחוזי/ ר' היחידה ביחידה ארצית או ר' זרוע חקירות/ק' אח"מ להב או מי מטעמם שדרגתו לא תפחת מניצב משנה, רשאי לשוב ולהאריך את משך החקירה בתיקי חקירה בהם החשוד הינו קטין לתקופה נוספת שלא תעלה על שלושה חודשים, אם מצא שיש הצדקה לכך, בין היתר בשל סוג העבירה הנחקרת ונסיבות ביצועה, מורכבות התיק או היקף חומר החקירה שנאסף בו, הליכים המתבצעים בשירות המבחן לנוער וחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה. האריך ק' אח"מ מחוזי/ ר' היחידה ביחידה ארצית או ר' זרוע חקירות/ק' אח"מ להב, או מי מטעמם שדרגתו לא תפחת מניצב משנה, את משך החקירה לתקופה נוספת, ינמק החלטתו ויציין ביומן החקירה שבתיק החקירה את תקופת ההארכה והמועד החדש לסיום החקירה.

5. היתר להארכה ע"י ר' אח"ם

א. סבר ק' אח"מ מחוזי/ ר' היחידה ביחידה ארצית או ר' זרוע חקירות/ק' אח"מ להב או מי מטעמם, כי על אף ההארכות שבוצעו בהתאם לסעיף 4 שלעיל, לא ניתן לסיים את החקירה עד תום תקופת ההארכה ויש צורך בהארכת התקופה על מנת להגיע למיצוי חקירה, יעביר בקשה לר' אח"מ באמצעות רח"ט חקירות, לכל הפחות עד חודש לפני תם תקופת ההארכה. העברת הבקשה תתועד ביומן החקירה שבתיק החקירה.

ב. חטיבת החקירות תבחן את הבקשה להארכת התקופה ותעביר לר' אח"מ חוו"ד בדבר הצורך בהארכתה.

ג. ר' אח"מ רשאי להאריך את משך החקירה לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים ולחזור ולהאריכה כאמור, מעט לעת ועד לתום תקופת ההתיישנות הקבועה לעבירה.

6. דגשים

א. הארכה רטרואקטיבית - חלף המועד שנקבע לעיל בסעיפים 2, 4, ו-5 לנוהל זה, יכול בעל התפקיד המוסמך להאריך את משך החקירה, לאשר רטרואקטיבית את הארכתה, זאת בתנאי שלא חלף המועד של תום תקופת ההארכה אשר בסמכותו.

ב. חלף המועד של תום תקופת ההארכה כאמור בסעיף 6א' לנוהל זה, ועל אף האמור עולה צורך להמשיך ולחקור בתיק, תועבר בקשה מידית מהיחידה החוקרת בשרשרת הפיקוד אל ר' אח"מ. ר' אח"מ יבחן את הבקשה ואם ימצא כי קיימת הצדקה ממשית בנסיבות העניין להמשיך ולקדם את החקירה, יאשר את המשך החקירה, וזאת כל עוד לא חלפה תקופת ההתיישנות הקבועה לעבירה.

- ג. במניין התקופות הנוספות שבסעיפים 4 ו-5 לנוהל זה, לא יובאו בחשבון פרקי הזמן המפורטים בסעיף 3 לנוהל.
- ד. יובהר, כי אין בתקופות הקבועות בנוהל זה כדי להאריך את התקופות מעבר למועדים כפי שנקבעו בחוק ההתיישנות.
- ה. נחקר אדם באותה פרשיה בשתי עבירות שונות או יותר, יחל מניין פרקי הזמן מיום חקירתו הראשונה באזהרה, עיכובו או מעצרו על-ידי משטרת-ישראל בגין העבירה החמורה יותר, לפי המוקדם מבניהם. כמו כן, משך החקירה ייקבע בהתאם לעבירה החמורה יותר.
- ו. נוהל זה חל על כל התיקים אשר טרם הוגש בהם כתב אישום במועד כניסתו לתוקף.